

Statenmededeling

Onderwerp

Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie 2018-2019

Datum

31 oktober 2017

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Documentnummer

GS: 4267451

PS: 4273286

Kennisnemen van

Het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie 2018-2019.

Aanleiding

Wij streven naar een schonere en duurzamere provincie Noord-Brabant. Zoals ons bestuursakkoord al zegt: dat kan alleen als we ook stevig inzetten op de transitie naar duurzaam energiegebruik. De provincie is voortvarend van start gegaan om verdere invulling te geven aan de energietransitie. Met deze aanvulling op het in 2016 gestarte Uitvoeringsprogramma Energie gaan we op volle kracht door met deze opgave. Het is immers nog een lange weg naar een energieneutraal Brabant. Als bijlage is het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie toegevoegd.

Bevoegdheid

Dit Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie is een uitwerking van de *Energieagenda 2010-2020*. Die agenda is door uw Staten vastgesteld. U wordt via een begrotingswijziging gevraagd de middelen voor dit Aanvullende Uitvoeringsprogramma beschikbaar te stellen.

Kernboodschap

- 1. We zijn op koers naar 14% duurzame energie, maar blijven op besparing achter. We brengen drie impulsen aan om de energietransitie verder te brengen.*

Twee jaar geleden omschreven we ons toekomstbeeld van een energieneutrale Brabantse samenleving. Dit werd ons doel voor 2050. Om daar te kunnen

komen hebben we onszelf een ander ambitieus doel opgelegd: een duurzaam Brabants energiegebruik van 14% in 2020. Een doel dat vandaag de dag nog steeds ambitieus is. Dat laat de uitkomst van de mid-term review die we in juni 2017 door CE Delft hebben laten uitvoeren ook zien. We hebben voor onszelf de lat hoog gelegd, maar we liggen goed op koers om 14% duurzame energie in 2020 te bereiken. Op besparingsgebied ligt het tempo lager dan gehoopt.

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4267451

PS: 4273286

Kijkend naar hoe de energietransitie zich ontwikkelt en de rol die wij als provincie hierin spelen, willen wij extra impulsen aanbrengen op drie gebieden. Ten eerste kiezen we ervoor om de golf, die door het Uitvoeringsprogramma Energie is ingezet, voort te zetten. We willen daarbij op een aantal thema's extra impulsen aanbrengen op basis van de lessen uit de (bijna) eerste twee jaar. Ten tweede richten wij onze focus op de opslag van energie in duurzame brandstoffen. De werktitel hiervoor is Fuelliance; innovatie en samenwerking op het gebied van opslag van energie. Dit is een impuls in de toekomst van onze energievoorziening. Tot slot kiezen wij ervoor om een deel van de middelen in te zetten om mét het netwerk uit te geven. Het gaat niet om een investering in het netwerk, maar een investering met het netwerk. De middelen gaan naar concrete projecten. Het gaat dan om een gezamenlijk realisatieprogramma: een netwerkbegroting. Een zogenaamde impuls in de samenwerking.

2. We gaan door met de golf die ingezet is.

De vijf thema's: Energie in de gebouwde omgeving, Smart and Green mobility, Energieneutrale Industrie, Energyfarming en Energieke Landschappen uit het huidige Uitvoeringsprogramma Energie zijn en blijven relevant en de provincie blijft zich inzetten om zowel versnelling als disruptie op deze thema's te realiseren. Uit het onderzoek van CE Delft en onze eigen bevindingen blijkt dat er op een aantal onderwerpen binnen deze thema's aanvullende inzet nodig is om de doelen te bereiken. Met name op het gebied van energiebesparing. Ook blijkt dat er nieuwe kansen ontstaan wanneer de thema's gecombineerd worden met andere provinciale opgaven zoals de transitie veehouderij binnen energyfarming. De impuls op de ingezette golf is een logische aanvulling op de acties die reeds in gang zijn gezet binnen de thema's.

Enkele concrete projecten binnen deze impuls zijn:

- Het uitvoeren van energiescans bij bedrijven en de intensivering van toezicht (met gemeenten) om naar een energieneutrale industrie te werken.
- Extra besparing in de gebouwde omgeving door te onderzoeken of Energy Service Companies op het gebied van besparing aanslaan, doordat wijken met ons netwerk aardasvrij worden gemaakt en door aanvullende communicatie richting inwoners.
- Het extra inzetten op energieke landschappen om de 470,5 MW wind te realiseren

- De opgave transitie veehouderij en de energietransitie te combineren binnen energyfarming.

3. We innoveren binnen de energietransitie: Een impuls in de toekomst.

De opwek van duurzame elektriciteit kent vele voordelen maar brengt ook een uitdaging met zich mee. Het is niet te sturen en volgt het weer, het dag- en nachtritme en seizoensvariaties. Omdat wij in toenemende mate ons energiegebruik elektrificeren (warmtepompen, koeling, mobiliteit), neemt de behoefte aan flexibiliteit om de tekorten en overschotten van duurzame elektriciteit toe. Batterijen bieden een uitkomst maar zijn lang niet toereikend.

Elektriciteit zou ook omgezet kunnen worden in andere producten die wij kunnen opslaan of direct gebruiken in processen die nu niet geëlektrificeerd kunnen worden. Voorbeelden hiervan zijn zwaar transport, luchtvaart en hoge temperatuur processen in de industrie. Brabant wil voorop lopen in de oplossing van dit vraagstuk en zorgen dat innovatieve oplossingen ontstaan. Samen met bedrijven en onderwijsinstellingen gaan we voor Fuelliance, innovatie in energieopslag. We zien Fuelliance als een kans voor energietransitie en als een economische kans.

4. We realiseren projecten in samenwerking met het netwerk en versterken daarmee het netwerk zelf: Een impuls in de samenwerking.

In ons het huidige uitvoeringsprogramma energie werd een leeg hoofdstuk opgenomen om duidelijk te maken dat we open staan voor initiatieven uit de Staten of de samenleving. In dit aanvullende uitvoeringsprogramma willen we een stap verder gaan in deze samenwerking. We willen kijken of we met de samenleving, het energieke netwerk, kunnen komen tot een gezamenlijk pakket aan maatregelen. Een zogenaamde netwerkbegroting met een realisatieprogramma. De middelen die de provincie hieraan wil besteden gaan vooral in de concrete projecten zitten die onder de netwerkbegroting vallen, oftewel: in besparing of opwek van duurzame energie. Vernieuwend en spannend, maar voor de lange termijn van groot belang.

5. We sluiten met onze inzet aan bij het nieuwe regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst'

Zowel nationaal als internationaal wordt de energietransitie gezien als een van de grootste maatschappelijke opgaven van deze tijd. Zo krijgt energie ook veel aandacht in het nieuwe regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst', van kabinet Rutte III. De maatregelen die de provincie neemt, passen goed bij de ontwikkelingen in Den Haag. De Brabantse aandacht voor de gebouwde omgeving, duurzame mobiliteit, industrie en voor innovatie (in energieopslag) sluiten 1 op 1 aan bij de ambities zoals in het nieuwe Regeerakkoord verwoord. Met de impuls in de samenwerking (netwerkbegroting) die in het

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4267451

PS: 4273286

aanvullende uitvoeringsprogramma Energie is opgenomen, sluit Brabant voorts direct aan bij oproep van het kabinet aan medeoverheden en netwerkbeheerders om samen met het rijk tot een plan voor een programmatische aanpak per regio te komen. Ook in IPO- (Interprovinciaal overleg) verband werken we samen om de energietransitie te versnellen. Samen met de Vereniging van Nederlands Gemeenten en de Unie van Waterschappen is de gezamenlijke investeringsagenda 'Naar een duurzaam Nederland' gepresenteerd aan het Rijk met daarbij, de inmiddels gehonoreerde, uitnodiging om mee te investeren. Gemeenten, provincies en waterschappen investeren jaarlijks 28 miljard in wegen, openbaar vervoer, water, natuur en de bouw van huizen, sportaccommodaties en scholen. Bij de besteding van dit geld investeren zij in energieneutrale, klimaatbestendige en circulaire oplossingen en toepassingen. Een mooi voorbeeld is de concessieverlening van het openbaar vervoer richting emissieloze bussen.

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4267451

PS: 4273286

Consequenties

- 1. De provincie is voor het bereiken van doelen in hoge mate afhankelijk van partners en de Brabantse samenleving.*

Elke persoon en elke organisatie in Brabant heeft een rol in de energietransitie. De provincie is slechts een van de vele spelers en blijft voor het resultaat afhankelijk van de inzet van vele partijen. Door partijen te betrekken bij de ontwikkeling van onze plannen en door te investeren in projecten in samenwerking met partijen wil de provincie hierin een goede rol pakken. Een rol die daarbij we aannemen is die van de 'Netwerkende overheid' van het model van de Nederlandse School voor het Openbaar Bestuur(NSOB). De NSOB schrijft daarover: 'In het perspectief van de netwerkende overheid gaat het nog steeds om het bereiken van resultaat, maar vanuit de opvatting en concrete ervaring dat die resultaten niet door één organisatie alleen gerealiseerd kunnen worden. Om de eigen doelen te realiseren zijn ook inzet of middelen van anderen nodig. De overheid trekt daarom naar buiten, op zoek naar maatschappelijke organisaties of andere partners in het veld die met de overheid samen zouden kunnen optrekken voor dit doel.'

Communicatie

Communicatie is er op gericht om deze extra investering in de versnelling van de transitie met een breed publiek te delen. Dat gebeurt door een actieve persbenadering en een pers/nieuwsbericht.

Voor het gehele uitvoeringsprogramma gebruiken we social media marketing in combinatie met persoonlijke persbenadering om projectmijlpalen uit te dragen. Zo krijgt een breed en omvangrijk publiek zicht op de resultaten van de Brabantse aanpak.

Dat past ook goed binnen de bredere strategie waarbij we heel actief de verhalen over de transitie in Brabant delen, en mensen op dit onderwerp met elkaar in verbinding brengen

Vervolg

Tegelijk met deze statenmededeling leggen wij u een begrotingswijziging voor. Met het vrijmaken van het tweede deel van de middelen door uw Staten kunnen wij overgaan tot de uitvoering van het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie.

Bijlagen

- Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie 2018-2019

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4267451

PS: 4273286

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. ir. A.M. Burger

Opdrachtgever: Tom Schulpen, tschulpen@brabant.nl

Cluster Economie en Internationalisering en Afdeling Energie en Innovatie

Opdrachtnemer: Teun Meulepas, Tmeulepas@brabant.nl,

Cluster Economie en Internationalisering en Afdeling Energie en Innovatie